

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 8 februari 2013

99/2013

Lag om marknadsdomstolen

Utfärdad i Helsingfors den 31 januari 2013

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Uppgifter och behörighet

Marknadsdomstolen är en specialdomstol för konkurrens- och tillsynsärenden, upphandlingsärenden, mål och ärenden som gäller industriella rättigheter och upphovsrätt samt marknadsrättsliga ärenden.

Bestämmelser om handläggning av de mål och ärenden som enligt lag hör till marknadsdomstolens behörighet och om sökande av ändring i marknadsdomstolens avgöranden finns i lagen om rättegång i marknadsdomstolen (100/2013).

2 §

Verksamhetsställe

Marknadsdomstolen finns i Helsingfors.

2 kap.

Personal

3 §

Ledamöter

Marknadsdomstolen har en överdomare och som övriga ledamöter marknadsrättsdomare och marknadsrättsingenjörer.

Överdomaren leder domstolen och svarar för dess resultat.

4 §

Behörighetsvillkor för och utnämning av ledamöter

Bestämmelser om behörighetsvillkor för och utnämning av överdomaren och marknadsrättsdomarna finns i lagen om utnämning av domare (205/2000). Överdomaren och marknadsrättsdomarna förutsätts dessutom vara förtrogna med konkurrens- eller tillsynsärenden eller upphandlingsärenden, mål

och ärenden som gäller industriella rättigheter eller upphovsrätt eller marknadsrättsliga ärenden.

Till marknadsrättsingenjör kan utnämnas en rättrådig finsk medborgare som har avlagt en för uppdraget lämplig högre högskoleexamen inom det tekniska området och som är förtrogen med patentärenden och har de personliga egenskaper som krävs. Den som utnämns till marknadsrättsingenjör ska dessutom ha utmärkta muntliga och skriftliga kunskaper i finska samt nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i svenska. Bestämmelser om utnämning av marknadsrättsingenjörerna finns i lagen om utnämning av domare. Med avvikelse från det som sägs i 10 § 1 mom. 6 punkten i lagen om utnämning av domare ger marknadsdomstolens överdomare marknadsdomstolens utlåtande i frågor som gäller tillsättning av en tjänst som marknadsrättsingenjör efter att ha hört de ordinarie marknadsrättsdomarna och marknadsrättsingenjörerna.

5 §

Sakkunnigledamöter

Utöver ledamöterna finns i marknadsdomstolen sakkunnigledamöter med uppdraget som bisyssla.

6 §

Förordnande av sakkunnigledamöter

Statsrådet förordnar på förslag av justitieministeriet ett tillräckligt antal sakkunnigledamöter i marknadsdomstolen för en mandatperiod om fyra år.

Marknadsdomstolen ledigförklarar uppdraget som sakkunnigledamot. Marknadsdomstolen kan skaffa ett utlåtande eller andra upplysningar om sökandena. Marknadsdomstolen ska lägga fram ett motiverat förslag för justitieministeriet om vilka av de sökande som ska förordnas till uppdraget.

Om en sakkunnigledamots plats blir ledig under mandattiden, ska en efterträdare förordnas för återstoden av tiden. I fråga om en sakkunnigledamots rätt att kvarstå i uppdraget

gäller i övrigt samma bestämmelser som för innehavare av domartjänst.

Den som föreslås bli förordnad till sakkunnigledamot ska innan han eller hon utnämns lämna en redogörelse för sina bindningar enligt 14 § i lagen om utnämning av domare. Den som förordnas till sakkunnigledamot ska utan dröjsmål anmäla förändringar och konstaterade brister i uppgifterna om sina bindningar samt också i övrigt lämna en motsvarande redogörelse på begäran av statsrådet, justitieministeriet eller marknadsdomstolen.

7 §

Behörighetsvillkor för sakkunnigledamöter

En sakkunnigledamot som deltar i handläggningen av konkurrens- och tillsynsärenden och upphandlingsärenden förutsätts ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och vara förtrogen med konkurrensrätt, upphandling, energimarknaden, ekonomiska vetenskaper, marknadsföring, värdepappersmarknaden, näringslivet eller ekonomiska frågor.

En sakkunnigledamot som deltar i handläggningen av mål och ärenden som gäller industriella rättigheter och upphovsrätt förutsätts ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen samt vara förtrogen med frågor som gäller det tekniska området i fråga eller patentering eller med marknadsföring, ekonomiska vetenskaper, näringslivet eller ekonomiska frågor eller med konst.

En sakkunnigledamot som deltar i handläggningen av marknadsrättsliga ärenden förutsätts ha avlagt för uppdraget lämplig högre högskoleexamen och vara förtrogen med konsumentskydd, marknadsföring, näringslivet eller ekonomiska frågor.

8 §

Behörighetsvillkor som gäller sakkunnigledamöternas språkkunskaper

Den som uppfyller behörighetsvillkoren i 7 § kan förordnas till sakkunnigledamot vid marknadsdomstolen, om han eller hon har goda muntliga och skriftliga kunskaper i fin-

ska och nöjaktiga muntliga och skriftliga kunskaper i svenska.

9 §

Behörighet för en sakkunnigledamot i ärenden som behandlas i samma rättegång

När marknadsdomstolen i samma rättegång handlägger mål och ärenden som hör till olika ärendegrupper är en sakkunnigledamot som är behörig att delta i handläggningen av något av de mål eller ärenden som handläggs i den rättegången, behörig att delta också i handläggningen av de övriga mål och ärenden som handläggs i samma rättegång.

10 §

Domared och domarförsäkran

Marknadsdomstolens ledamöter och sakkunnigledamöter ska svära domared eller avge domarförsäkran i marknadsdomstolen på det sätt som bestäms i 1 kap. 6 a och 7 § i rättegångsbalken, om de inte har gjort det tidigare.

11 §

Marknadsrättssekreterare

Marknadsdomstolen ska ha ett tillräckligt antal marknadsrättssekreterare. Behörighetsvillkor för marknadsrättssekreterare är annan högre högskoleexamen i juridik än magisterexamen i internationell och komparativ rätt.

Marknadsrättssekreterarna utnämns av överdomaren.

12 §

Övrig personal vid marknadsdomstolen

Vid marknadsdomstolen kan utöver de tjänster som nämns i 3 och 11 § finnas andra tjänster och personal i arbetsavtalsförhållande enligt vad som närmare bestäms i domstolens arbetsordning. Den personal som avses här utnämns eller anställs av överdomaren.

3 kap.

Handläggning av mål och ärenden

13 §

Domförhet

Marknadsdomstolen är domför i en sammansättning med tre lagfarna ledamöter, om inte något annat föreskrivs nedan.

14 §

Domförhet i patentmål och patentärenden

I ett tvistemål eller ansökningsärende som i någon lag som nämns i 1 kap. 4 § 1 mom. 1—6 punkten i lagen om rättegång i marknadsdomstolen anges höra till marknadsdomstolens behörighet är marknadsdomstolen domför i en sammansättning med tre lagfarna ledamöter och en marknadsrättsingenjör. Om avgörandet inte förutsätter teknisk sakkunskap, är marknadsdomstolen domför även i en sammansättning med tre lagfarna ledamöter.

När ett tvistemål eller ansökningsärende som avses i 1 mom. samt något annat tvistemål eller ansökningsärende eller ett marknadsrättsligt ärende handläggs gemensamt, är marknadsdomstolen domför i den sammansättning som anges i 1 mom.

När ett beslut av Patent- och registerstyrelsen som gäller patent, nyttighetsmodell eller kretsmönster för integrerade kretsar överklagas, är marknadsdomstolen domför i en sammansättning med en lagfaren ledamot och en marknadsrättsingenjör samt ytterligare en marknadsrättsingenjör eller en sakkunnigledamot som avses i 7 § 2 mom.

15 §

Domförhet med två ledamöter

I andra ärenden än tvistemål och ansökningsärenden är marknadsdomstolen dessutom domför i en sammansättning med två ledamöter, om inte ärendets art eller omfattning kräver en sammansättning som anges i 13 § eller 14 § 3 mom.

I ärenden som avses i 14 § 3 mom. är marknadsdomstolen då domför i en sammansättning med en lagfaren ledamot och en marknadsrättsingenjör och i andra ärenden som avses i 1 mom. i en sammansättning med två lagfarna ledamöter.

Ett ärende ska överföras till den sammansättning som avses i 13 § eller 14 § 3 mom., om domstolen beslutar det i en sammansättning med två ledamöter eller om ledamöterna inte är eniga om avgörandet i ärendet när det behandlas i den sammansättningen.

16 §

Domförhet med en ledamot i tvistemål och ansökningsärenden som gäller industriella rättigheter eller upphovsrätt

I tvistemål och ansökningsärenden har marknadsdomstolen en lagfaren ledamot:

1) i ett ansökningsärende vars behandling inte fortsätter på det sätt som föreskrivs för handläggning av tvistemål,

2) vid förberedelse

3) när bevisning tas upp utom huvudförhandlingen, samt

4) när ett ärende som gäller säkringsåtgärder som avses i 7 kap. i rättegångsbalken handläggs separat.

Handläggningen av ett tvistemål eller ansökningsärende som avses i 1 mom. får fortsätta i den sammansättning som anges i 13 § eller 14 § 1 eller 2 mom., även om målet eller ärendet under rättegången förändras så att det ska behandlas i den sammansättning som anges i 1 mom. Detsamma gäller om ett mål eller ärende som har väckts senare och som ska behandlas i den sammansättning som anges i 1 mom. förenas med huvudsaken för handläggning i samma rättegång.

I ett ärende som avses i 1 mom. 1 eller 4 punkten är marknadsdomstolen domför även i en sammansättning med två eller tre lagfarna ledamöter. Om ärendet hänför sig till ett tvistemål som avses i 14 § 1 eller 2 mom., är marknadsdomstolen dock domför även i en sammansättning med två eller tre ledamöter.

17 §

Domförhet med en ledamot i andra ärenden

I andra ärenden än de som avses i 16 § får en lagfaren ledamot vid marknadsdomstolen ensam

1) besluta om att hålla förberedelsesammanträde, muntlig förhandling eller sammanträde och om andra åtgärder som behövs vid förberedelsen av ärendet samt hålla förberedelsesammanträde,

2) besluta om ett ärende som gäller förbud mot eller avbrytande av verkställighet eller om något annat ärende som gäller verkställighet eller någon motsvarande interimistisk åtgärd,

3) besluta om ett ärende som avses i 26 § 2 mom., 36 § eller 45 § 2 mom. i konkurrenslagen (948/2011),

4) fatta beslut när besvär, en ansökan eller en framställning återtas eller när ett ärende avvisas eller avskrivs, samt stadfästa förlikning,

5) besluta om att bevilja eller ändra rättshjälp eller att rättshjälpen ska upphöra eller om att förordna ett biträde, återkalla ett biträdes förordnande eller förordna ett nytt biträde i marknadsdomstolen,

6) besluta om ersättningar till den som fått rättshjälp och om arvode och ersättning till ett biträde, om bestämmande av självriskandelen och ersättningsskyldighet för rättshjälpsstagarens motpart,

7) besluta om skyldighet att ersätta rättegångskostnader och bevisningskostnader i ärenden som avses ovan i detta moment.

När ett beslut av Patent- och registerstyrelsen som gäller patent, nyttighetsmodell eller kretsmönster för integrerade kretsar överklagas, får en marknadsrättsingenjör ensam besluta om att hålla förberedelsesammanträde eller muntlig förhandling och om andra åtgärder som behövs vid förberedelsen av ärendet samt hålla förberedelsesammanträde. En marknadsrättsingenjör får dessutom ensam träffa avgörande i ärendet, om besvärerna återkallas eller ärendet avvisas eller avskrivs, och får då även besluta om skyldighet att ersätta rättegångskostnader och bevisningskostnader.

18 §

Domförhet vid bråds kandeförklaring

En ansökan om bråds kandeförklaring som avses i 6 kap. 6 § i lagen om rättegång i marknadsdomstolen avgörs av överdomaren eller, om det finns orsak till det, av en marknadsrättsdomare enligt vad som närmare föreskrivs i marknadsdomstolens arbetsordning.

19 §

Sammansättnings ordförande

I en sammansättning med flera ledamöter är den lagfarna ledamot ordförande i marknadsdomstolen som är den enligt tjänstearldsta av de lagfarna ledamöterna i sammansättningen eller som har berett ärendet.

20 §

Sammansättningen vid hinder för en lagfaren ledamot

Om en lagfaren ledamot i den sammansättning som anges i 13 § eller i 14 § 1 eller 2 mom. får förhinder efter det att huvudförhandlingen, den muntliga förhandlingen eller sammanträdet har inletts, är marknadsdomstolen domför med minst två lagfarna ledamöter.

21 §

Extra ledamöter i sammansättningen

Den sammansättning som anges i 13 och 14 § kan förstärkas med ytterligare en lagfaren ledamot, om det ska anses motiverat med hänsyn till målets eller ärendets omfattning eller av någon annan orsak. Under samma förutsättningar kan den sammansättning som anges i 14 § 1 eller 2 mom. förstärkas med ytterligare en marknadsrättsingenjör.

Överdomaren beslutar om förstärkning av sammansättningen med den extra ledamot som avses i 1 mom.

22 §

Sakkunnigledamöter i sammansättningen

Till den sammansättning som anges i 13, 14, 16 och 17 § kan dessutom högst två sakkunnigledamöter, om målets eller ärendets art kräver det. Sakkunnigledamöterna får dock inte vara i majoritet i sammansättningen.

Ordföranden vid sammanträdet utser sakkunnigledamöter att delta i handläggningen enligt de grunder som närmare föreskrivs i marknadsdomstolens arbetsordning med beaktande av arten av den sakkunskap som krävs vid handläggningen av ett mål eller ärende.

23 §

Hänskjutande av ett ärende till förstärkt sammanträde eller plenum

Överdomaren kan i behövlig omfattning hänskjuta ett rättskipningsärende till förstärkt sammanträde eller plenum, om det vid överläggningen om avgörandet i ärendet eller en del av det visar sig att sammansättningen kommer att avgöra ärendet med avvikelser från den ståndpunkt som har intagits tidigare i rättspraxis. Överdomaren får även i andra fall hänskjuta ett rättskipningsärende som är av principiell eller annars av vidsträckt betydelse eller en del av det till förstärkt sammanträde eller plenum.

24 §

När förstärkta sammanträdet är domfört

Det förstärkta sammanträdet är domfört med sju lagfarna ledamöter. I ett mål eller ärende som avses i 14 § är det förstärkta sammanträdet dock domfört med sex lagfarna ledamöter och en marknadsrättsingenjör.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. kan högst två sakkunnigledamöter delta i det förstärkta sammanträdet, om målets eller ärendets art kräver det.

När överdomaren beslutar att ett rättskipningsärende ska hänskjutas till förstärkt sammanträde ska han eller hon samtidigt utse de

ledamöter och sakkunnigledamöter som ska delta i handläggningen av ärendet. De ledamöter och sakkunnigledamöter som har deltagit i den tidigare handläggningen av ärendet deltar i handläggningen av ärendet också vid det förstärkta sammanträdet.

25 §

När plenum är domfört

Plenum är domfört med minst två tredjedelar av marknadsdomstolens ledamöter.

Utöver vad som bestäms i 1 mom. kan högst två sakkunnigledamöter delta i plenum, om målets eller ärendets art kräver det.

När överdomaren beslutar att ett rättskipningsärende ska hänskjutas till plenum ska han eller hon samtidigt utse de sakkunnigledamöter som ska delta i handläggningen av ärendet. De sakkunnigledamöter som har deltagit i den tidigare handläggningen av ärendet deltar i handläggningen av ärendet också vid plenum.

26 §

Förberedelse och avgörande av mål och ärenden

En ledamot i marknadsdomstolen svarar för förberedelsen av ett mål eller ärende i domstolen.

En marknadsrättssekreterare får delta i förberedelsen enligt vad som närmare föreskrivs i marknadsdomstolens arbetsordning.

I marknadsdomstolen avgörs målen och ärendena utan föredragning.

27 §

För viss tid utnämnda domares rätt att delta i handläggningen av mål och ärenden

En domare som har utnämnts för viss tid får även efter utgången av denna tid som ledamot delta i handläggningen av ett mål eller ärende som domaren har varit med om att bereda eller handlägga under den tid för vilken han eller hon har utnämnts.

28 §

Sektioner

Marknadsdomstolen kan vara uppdelad på sektioner så som närmare föreskrivs i domstolens arbetsordning.

29 §

Förordnande till ordförande för en sektion

Överdomaren förordnar en marknadsrättsdomare till uppdraget som ordförande för en sektion för högst tre år. Uppdraget ska förklaras ledigt att sökas av marknadsdomstolens ordinarie marknadsrättsdomare som utnämnts till sina tjänster innan ansökningstiden går ut. Den som förordnas till uppdraget ska ha de personliga egenskaper som uppdraget förutsätter samt ledarförmåga.

Förordandet till ordförande för en sektion kan av vägande skäl återkallas.

30 §

Uppgifterna för ordföranden för en sektion

Ordföranden för en sektion leder arbetet inom sektionen. Ordföranden ska särskilt sköta den allmänna planeringen och organisationen av arbetet inom sektionen samt arbetsresultat. Ordföranden ska övervaka att sektionen tillämpar rättsprinciper och tolkar lagen på ett enhetligt sätt i sina avgöranden.

När sektionsordföranden är förhindrad ska hans eller hennes uppgifter skötas av den av sektionens marknadsrättsdomare som är den enligt tjänsteår äldsta som är i tjänst.

31 §

Förvaltningsärenden

Överdomaren avgör de förvaltningsärenden som hör till marknadsdomstolen.

När det är fråga om att ge ett utlåtande i ett lagstiftningsärende eller ta initiativ till lagstiftning kan överdomaren bestämma att saken ska handläggas och avgöras i plenum.

Föreskrifter om överdomarens rätt att överföra ett förvaltningsärende till någon an-

nan tjänsteman för avgörande meddelas i marknadsdomstolens arbetsordning.

4 kap.

Särskilda bestämmelser

32 §

Tjänstledighet för överdomaren

Överdomaren kan ta ut tjänstledighet högst 30 dagar om året. Tjänstledighet utöver detta beviljas av högsta förvaltningsdomstolen.

Ställföreträdare för överdomaren när han eller hon är förhindrad att sköta sin tjänst på grund av semester eller, under högst 30 dagar, av någon annan orsak är den enligt tjänsteår äldsta marknadsrättsdomaren som är i tjänst eller den marknadsrättsdomare som i arbetsordningen har förordnats till ställföreträdare, om inte något annat föreskrivs nedan.

Ställföreträdare för överdomaren är, om marknadsdomstolen är uppdelad på sektioner, den i uppdraget enligt tjänsteår äldsta sektionsordföranden som är i tjänst. Ställföreträdare för överdomare är, om även sektionsordförandena har förhinder, den enligt tjänsteår äldsta marknadsrättsdomaren som är i tjänst eller den marknadsrättsdomare som i arbetsordningen förordnats till ställföreträdare.

33 §

Tjänstledighet för marknadsrättsdomare och marknadsrättsingenjörer samt skötsel av tjänst

Överdomaren beviljar marknadsrättsdomare och marknadsrättsingenjörer tjänstledighet för högst ett år. Tjänstledighet för en längre tid än ett år beviljas av högsta förvaltningsdomstolen. Överdomaren ska ge högsta förvaltningsdomstolen ett utlåtande om en marknadsrättsdomares eller marknadsrättsingenjörs ansökan om tjänstledighet, när högsta förvaltningsdomstolen har beslutanderätt i ärendet.

Bestämmelser om skötseln av en tjänst som marknadsrättsdomare eller marknadsrättsingenjör när tjänsten tillsätts och under

tjänstledighet samt vid utnämning för viss tid finns i lagen om utnämning av domare.

34 §

Tjänstledighet för marknadsrättssekreterare samt skötsel av tjänst

Överdomaren beslutar om beviljande av tjänstledighet för en marknadsrättssekreterare och om hur tjänsten ska skötas under tjänstledigheten och under den tid tillsättandet tar samt om utnämning till tjänsteförhållande för viss tid.

35 §

Tjänsteåtal

Marknadsdomstolens ledamöter och sakkunnigledamöter samt marknadsrättssekreterare åtalas för tjänstebrott vid Helsingfors hovrätt.

36 §

Arbetsordning

Närmare föreskrifter om handläggningen av rättskipnings- och förvaltningsärenden och om arbetet i övrigt ska ordnas vid marknadsdomstolen meddelas i marknadsdomstolens arbetsordning. Överdomaren fastställer arbetsordningen efter att ha hört personalen.

Marknadsdomstolen ska sända sin arbetsordning till justitieministeriet, högsta domstolen och högsta förvaltningsdomstolen för kännedom.

37 §

Arvoden till sakkunnigledamöter

Till sakkunniga betalas av statens medel ett skäligt arvode, en skälig ersättning för inkomstbortfall samt ersättning för resekostnader och dagpenning.

Justitieministeriet fastställer de närmare grunderna för och beloppen av arvoden och ersättningar till sakkunnigledamöterna.

5 kap.

Ikraftträdande

38 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 september 2013.

Helsingfors den 31 januari 2013

Republikens President

SAULI NIINISTÖ

Genom denna lag upphävs marknadsdomstolslagen (1527/2001).

Vad som i någon annan lag eller i förordning bestäms om marknadsdomstolen eller konkurrensrådet gäller marknadsdomstolen, efter att denna lag träder i kraft.

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*